

*К. В. Кудлата,
магістрант, кафедра державного управління і менеджменту,
Національна академія державного управління при Президентові України*

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ ТА СПОРТОМ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ: ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ

K. Kudlata,
master student, Department of public administration
and management National Academy of public administration the President of Ukraine

STATE ADMINISTRATION PHYSICAL CULTURE AND SPORTS AT THE REGIONAL LEVEL: THE
CONCEPT AND ESSENCE

У статті розглянуто теоретичні засади організації державного управління фізичною культурою і спортом на регіональному рівні. Визначено зміст поняття "державне управління фізичною культурою і спортом на регіональному рівні". Розглянуто сутність принципів державного управління фізичною культурою і спортом в регіоні.

The article considers the theoretical bases of the organization of state administration physical culture and sports at the regional level. Defined the content of the notion "state administration physical culture and sports at the regional level". Deals with the essence of the principles of state administration physical culture and sports in the region.

*Ключові слова: фізична культура, спорт, державне управління, регіон.
Key words: physical training, sports, the government, region.*

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ В ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ТА ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Фізична культура та спорт є невід'ємною часткою духовного, інтелектуального, фізичного буття людини, яка забезпечує повноцінний та гармонійний розвиток особистості, сприяє підвищенню якості та рівня життя. Феномен фізичної культури та спорту як соціального, правового, економічного, культурного явища досліджується багатьма науковцями, які у своїх визначеннях його понятійної сутності виходять із концептуальних позицій, які притаманні відповідній науковій галузі. Особливої актуальності набувають дослідження змісту, форм, методів, принципів, механізмів державного управління на регіональному рівні в світлі проблем окреслених у концепції Загальнодержавної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на 2012—2016 роки. У Концепції визначено, що спосіб життя населення України та стан сфери фізичної культури і спорту створюють загрозу та є суттєвим викликом для Української держави на сучасному етапі її розвитку. На думку багатьох науковців, провідна роль у реалізації

державної політики щодо розвитку фізичної культури та спорту, забезпеченні основ соціальної та гуманітарної безпеки держави засобами галузі належить регіональному рівню управління, якому не приділяється належної уваги.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ, В ЯКИХ ЗАПОЧАТКОВАНО РОЗГЛЯД ТА ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ

У багаточисельних дослідженнях [4, 9, 11] доведено, що сфера фізичної культури й спорту характеризується розгалуженими суспільними відносинами, виконує суспільно корисні функції, які обумовлюють необхідність державного управління у цій сфері. Зміст наріжних понять державного управління фізичною культурою та спортом ґрунтовно досліджено у працях І. Гасюка [3, 4]. Автором зазначається, що під поняттям "система державного управління розвитком фізичної культури і спорту" можна розуміти цілеспрямований, систематичний, організуючий, координуючий, контролюючий вплив з боку системи органів державного управління на галузь фізичної культури і спорту з метою підвищення ефективності її функціонування, задоволення по-

треб держави, різних соціальних верств суспільства, окремих громадян в галузі фізичної культури і спорту, що у свою чергу характеризує ефективність діяльності системи органів державного управління галуззю [3].

Під терміном "галузь фізична культура і спорт" розуміють систему закладів і підприємств, які надають фізкультурно-оздоровчі, спортивні послуги та спеціалізуються на виготовленні товарів спортивно-фізкультурного призначення з метою задоволення потреб населення, держави у сфері фізичної культури і спорту [3].

Державне управління фізичною культурою і спортом в Україні здійснюється за принципом територіальної організації влади, а система органів виконавчої влади, як сукупність підсистем, ланок та окремих органів побудована на критеріях розподілу обсягу компетенцій та територіальним масштабом [1]. Як зазначають чисельні дослідники [2, 7, 8, 9, 10, 13, 15], реформування системи державного управління фізичною культурою та спортом здійснюється за принципами децентралізації і деконцентрації, що вимагає наукового обґрунтування вихідних положень теорії державного управління у сфері фізичної культури та спорту на регіональному рівні.

ВИОКРЕМЛЕННЯ НЕВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ

Зважаючи на критичний стан розвитку фізичної культури та спорту, відсутність ґрунтовних досліджень та напрацювань вважаємо за необхідне визначення сутності та наріжних понять державного управління фізичною культурою і спортом на регіональному рівні.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою нашої роботи є визначення та теоретичне обґрунтування поняття "державне управління фізичною культурою і спортом на регіональному рівні", наріжних принципів державного управління галуззю на регіональному рівні.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБґРУНТУВАННЯМ ОДЕРЖАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Розуміння сутності державного управління фізичною культурою та спортом на регіональному рівні нерозривно пов'язане із процесами регіоналізації та змістовим наповненням понять "регіон" та "регіональне управління".

Регіональне управління — координаційна діяльність органів публічної влади із забезпечення ефективної взаємодії суб'єктів управління у формуванні та реалізації програм сталого розвитку регіону. Основною метою регіонального управління є надання якісних послуг громадянам та підвищення їх життєвого рівня, забезпечення прав людини, територіальної цілісності держави, цілей і особливостей соціального, економічного, культурного розвитку регіону. Першочерговими завданнями регіонального управління є узгодження і забезпечення (в тому числі правовими засобами) інтересів усіх суб'єктів регіонального управління, розробка та запровадження ефективних інструментів стимулювання регіонального розвитку, налагодження міждержавного співробітництва [8].

Система регіонального управління — це взаємоузгоджена діяльність органів законодавчої і виконавчої

влади, органів регіонального і місцевого самоврядування та інститутів громадянського суспільства на відповідних рівнях управління, а також методи і механізми їх взаємодії та реалізації завдань щодо забезпечення сталого розвитку регіону [8].

Регіональне управління базується на принципах забезпечення державної цілісності, єдності системи державної влади, розмежування владних повноважень, забезпечує економічний та соціальний розвиток відповідних регіонів шляхом реалізації регіональної політики [12]. Система регіонального управління включає:

- підсистему центральних і регіональних органів влади;

- сукупність функцій, що здійснюються державними органами, а також різноманітні методи, ресурси, що використовуються для реалізації функцій;

- підсистему зв'язків (прямих і зворотних), що виникають між об'єктами і суб'єктами управління [6].

Регіональний рівень управління охоплює автономну республіку, область, адміністративний район та Столичний регіон. Сюди можна віднести і суспільно-географічний район, який є об'єктом реалізації Державної регіональної політики в сфері фізичної культури та спорту. Найважливішою одиницею регіонального управління залишається область, оскільки саме на рівні області реалізується принцип економічної самостійності, задовольняється значна частина першочергових потреб населення та через фінансування з бюджету області і держави здійснюється управління місцевим господарством і господарством централізованого підпорядкування [14].

Місцевий (низовий) рівень управління є найбільш проблематичним і складним. Саме на цьому рівні реалізуються державні, регіональні і власні рішення щодо інтересів територіальних громад сіл, селищ і міст. На сьогодні місцевий рівень управління недостатньо використовує власні права, обов'язки та особливості функціонування, що викликано існуванням муніципальної та особистої власності, територіальних громад як об'єктів управління та їх органів — місцевих рад, складністю формування місцевих бюджетів, тяжкого стану соціальної сфери та існуючими диспропорціями у рівнях економічного розвитку. Однак саме на цьому рівні має здійснюватися самоврядування [14].

Таким чином, проведений семантичний аналіз вихідних категорій досліджуваної проблематики дозволяє сформулювати власний погляд на змістову сутність поняття "державне управління фізичною культурою і спортом на регіональному рівні", і під яким ми пропонуємо в широкому сенсі розуміти комплексну, системну діяльність органів державної влади регіонального рівня з метою розвитку галузі фізичної культури і спорту в регіоні, задоволення потреб територіальної громади, духовних, фізичних, інтелектуальних запитів громадян з урахуванням соціальних, економічних, національних, етнічних чинників. У вузькому розумінні, державне управління фізичною культурою та спортом на регіональному рівні, це реалізація функцій управління регіональним виконавчим органом державної влади в сфері фізичної культури та спорту з метою розвитку галузі фізичної культури та спорту на основі врахування чинників соціально-економічного розвитку регіону, запитів територіальної громади, реалізації регіональної політи-

ки в сфері фізичної культури та спорту.

У контексті нашого дослідження під об'єктом державного управління слід розуміти відкриту, складну, динамічну соціально-економічну систему регіонального рівня — галузь фізичної культури і спорту, а під суб'єктом державного управління — систему органів державної влади в галузі фізичної культури і спорту регіонального рівня. Як зазначає І. Гасюк [3], розвиток галузі фізичної культури і спорту відбувається завдяки удосконаленню і поліпшенню матеріально-технічного, інформаційного, кадрового, наукового, нормативно-правового, фінансового, медичного забезпечення, що у свою чергу знаходить свій вираз у показниках стану розвитку системи загалом, а саме: рівні здоров'я і фізичного розвитку різних верств населення; ступені використання фізичної культури в різних сферах діяльності, рівні розвитку системи фізичного виховання, самодіяльного масового спорту, рівні досягнень спортсменів України в окремих видах спорту, рівні забезпеченості кваліфікованими кадрами, спортивними спорудами та майном.

Стратегічною метою державного управління фізичною культурою і спортом на регіональному рівні (суб'єкт державного управління) є досягнення керованою системою (об'єкт державного управління) фізичної культури і спорту такого рівня її розвитку, який би у повній мірі дозволив би забезпечити задоволення потреб територіальної громади та окремих громадян у збереженні здоров'я, підтриманні високого рівня працездатності, поліпшенні якості та рівня життя, задоволенні духовних, інтелектуальних, рухових потреб шляхом занять певними видами спорту тощо.

Для досягнення задекларованої мети державного управління фізичною культурою та спортом на регіональному рівні та у відповідності до чинного законодавства ми визначили коло функціональних завдань, реалізація яких дозволить її досягнути, а саме:

- здійснювати розробку державної політики в сфері фізичної культури та спорту на рівні регіону;
- здійснювати управління матеріально-технічним, фінансовим, медичним, кадровим, науковим, правовим, інформаційним та іншими видами забезпечення усіх напрямів фізичної культури та спорту на регіональному рівні;
- забезпечувати розробку та впровадження нормативно-правових актів, створення економічних, ресурсних, фінансових передумов для розвитку добровільного фізкультурно-спортивного руху, федерацій за видами спорту тощо;
- здійснювати управління якістю функціонування галузі фізичної культури та спорту в регіоні;
- здійснювати управління розвитком галузі на регіональному рівні у відповідності та із повним використанням можливостей регіону, розробляти стратегічні програми, плани, інші програмні документи, забезпечувати повне використання фізичної культури та спорту як засобу забезпечення соціальної та гуманітарної складової національної безпеки на рівні регіону.

Реалізація вищезначених завдань можлива лише в процесі здійснення управлінської діяльності, яка має організовуватись у відповідності до принципів державного управління.

Проблемі класифікації і систематизації принципів державного управління в сфері фізичної культури та

спорту присвячено низку ґрунтовних наукових праць [3, 4], що у свою чергу дає нам можливість зупинитись лише на висвітленні особливостей змісту принципів державного управління галуззю на регіональному рівні.

Як зазначено у працях І. Гасюка [3, 4], чинна система державного управління фізичною культурою і спортом не є досконалою і містить у собі як позитивні, так і проблемні елементи, які залежно від власного характеру можуть або стимулювати, або перешкоджати її функціонуванню. У цьому контексті автором розроблено принципи оптимізації державного управління фізичною культурою та спортом, які спрямовані на виконання двоєдиного завдання — нейтралізацію та подолання шкідливих наслідків негативних факторів і стимулювання розвитку позитивних елементів управлінської системи та процесу управління [3].

Обґрунтовані автором спеціальні принципи оптимізації системи державного управління розвитком фізичної культури і спорту в Україні згруповано за двома системними ознаками: структурно-функціональною і процесуальною [3].

На нашу думку, вищезначені принципи оптимізації державного управління фізичною культурою та спортом на державному рівні можуть бути адаптовані до рівня регіонального управління галуззю шляхом внесення у їх змістову сутність регіонального та галузевого аспектів. Галузевий аспект має передбачати особливості рівня розвитку фізичної культури та спорту у відповідному регіоні, адже галузеве управління спрямовується на вирішення основного завдання галузі, тобто задоволення потреб територіальної громади окремими видами продукції, робіт, послуг фізичної культури та спорту.

Принцип діалектичної взаємодії явищ симетрії і асиметрії обумовлює наявність станів стійкості та мінливості, порядку та безладдя, організації та дезорганізації у процесі розвитку галузі фізичної культури і спорту на регіональному рівні. Управлінський процес спрямований на збереження життєво необхідних функцій фізичної культури та спорту (оздоровчої, виховної, освітньої, реабілітаційної, рекреативної тощо), наприклад: підтримання на належному рівні функціонування галузі, задоволення потреб територіальної громади, окремих громадян у послугах фізичної культури і спорту, пропорційного і домірного розвитку підсистем галузі на рівні регіону: фізичне виховання, фізкультурно-оздоровча і спортивна робота в навчальних закладах, спорт для усіх верств населення за місцем проживання та у місцях масового відпочинку громадян, олімпійський, параолімпійський, дефлімпійський, неолімпійський спорт та інших. Врахування діалектичного взаємозв'язку між явищами симетрії та асиметрії у процесах розвитку галузі фізичної культури і спорту на регіональному рівні дозволяє більш ефективно визначати напрямок розвитку фізичної культури і спорту в регіоні, зберігати доцільну пропорційність у стані розвитку окремих підсистем.

Принцип взаємодії системи процесів між суб'єктом управління і об'єктом управління на регіональному рівні. Механізм управління розвитком фізичної культури і спорту характеризується спрямованістю на переведення об'єкта управління на найбільш високий рівень його функціонування з урахуванням можливостей та особливостей соціально-економічного розвитку регіону. У галузі фізичної культури і спорту можна вирізнити ключові

чові процеси, які носять матеріально-речовий характер (матеріально-технічне забезпечення, кадрове забезпечення, фінансове забезпечення тощо) та інформаційний (взаємозв'язки із громадськістю, висвітлення спортивних подій, наукове забезпечення тощо). Дотримання цього принципу дозволить забезпечити ефективний рух ресурсів і інформаційних потоків між окремими підсистемами сфери фізичної культури та спорту, що забезпечить збалансовану і ефективну їх діяльність.

Принцип інтенсифікації державного управління фізичною культурою і спортом на регіональному рівні полягає в удосконаленні системи інформатизації, яка забезпечує накопичення, обробку та оперативне використання управлінської інформації. Важливість цього принципу полягає в широкому використанні накопичених наукових знань та технічних досягнень, реалізації потенціалу процесу управління шляхом створення належної технічної оснащеності галузі.

Принцип випереджального стану відображення дійсності полягає у переході управлінської діяльності щодо розвитку фізичної культури і спорту в регіоні від формування майбутнього стану галузі на основі планування від досягнутого до планування стану розвитку фізичної культури і спорту за потребами територіальної громади в короткотривалому та довготривалому періодах у фізкультурно-оздоровчих послугах, товарах, визначенні на цій основі перспективних напрямів.

Принцип критеріальності полягає у чіткому визначенні критеріїв ефективності діяльності регіональної системи державного управління фізичною культурою і спортом та об'єкту управління. Оцінка стану розвитку фізичної культури і спорту в регіоні та визначення бажаних її показників здійснюється на основі критеріїв оптимальності, які мають враховувати економічні, ресурсні інші можливості регіону, з одного боку, а з іншого, за обмежених ресурсів максимально задовольняти потреби територіальної громади в сфері фізичної культури та спорту.

Принцип структурно-ієрархічної побудови державного управління на регіональному рівні та розмежування владних повноважень. Основою цього принципу є процеси децентралізації та делегування владних повноважень від вищих рівнів управління нижчим. Надання необхідно-достатньої концентрації владного впливу регіональним органам управління на процес розвитку галузі фізичної культури і спорту в регіоні можливості формувати та здійснювати регіональну державну політику щодо її розвитку, що в сукупності дозволить більш детально враховувати специфічні фактори і умови життєдіяльності територіальної громади, запити в сфері фізичної культури та спорту і, як наслідок, підвищити ефективність державного управління фізичною культурою і спортом на регіональному рівні.

Принцип диверсифікованого цілепокладання полягає у наявності ієрархічної багаторівневої впорядкованості і використанні "дерева цілей" у процесі планування, програмування і алгоритмізації, проектування перспективних шляхів розвитку галузі фізичної культури і спорту на регіональному рівні. Дієвість і ефективність управління розвитком галузі буде значно більшим за умови структурної впорядкованості за сходженням цільових настанов від "загального" до "часткового", від стратегічних до тактичних і оперативних цілей, диверсифікацією за основними функціонально-системними ознаками діяльності окремих

підсистем галузі, із виділенням суто специфічних, притаманних лише їм завданням, і до формулювання змістової сутності цілей в діяльності галузі загалом.

Зміст результативно-оціночного принципу полягає у якомога повнішому, точному передбаченні і прогнозуванні очікуваних результатів управлінської діяльності щодо розвитку фізичної культури і спорту в регіоні, реалізації регіональної державної політики в сфері фізичної культури та спорту, із розробкою кількісно-якісних показників та подальшою їх оцінкою та якісною інтерпретацією.

Принцип причинно-наслідкової обумовленості ґрунтується на законі діалектичного розвитку, зв'язках причин та наслідків. Найбільшим наближенням до реальності є взаємодія причин та наслідків, їх вплив одне на одного, коли вони майже одночасно є причиною і наслідком. Принцип причинно-наслідкової обумовленості відіграє значну роль в державному управлінні фізичною культурою і спортом на регіональному рівні, яка полягає в необхідності врахування зворотної і взаємообумовленої дії багатьох ендогенних та екзогенних факторів впливу на динаміку розвитку фізичної культури і спорту, і відповідно, на діяльність системи управління. Наприклад: регіональна державна політика розвитку галузі є причиною, яка обумовлює дискретний стан галузі на певний момент часу, і, навпаки, стан розвитку галузі в регіоні певною мірою визначає необхідність, векторність змін необхідних для подальшого її розвитку і успішного функціонування фізичної культури і спорту з метою задоволення потреб певної територіальної громади.

Принцип ресурсної спроможності та об'єктивної достатності передбачає наявність необхідно-достатнього ресурсного забезпечення діяльності галузі (матеріально-технічного, наукового, кадрового, інформаційного, фінансового, медичного). Також забезпечення динамічного, сталого розвитку галузі в регіоні вимагає наявності в системі управління необхідної ресурсної спроможності для здійснення цього процесу. Важливою також є розумна об'єктивна достатність щодо розподілу ресурсів та здійснення витрат для досягнення цілей і реалізації регіональних державних програм. У галузі фізичної культури і спорту реалізація цього принципу дає можливість досягти масовості у заняттях населенням фізичними вправами за рахунок впровадження доступних, недорогих за витратами на утримання спортивних споруд та майданчиків, обладнання, впровадження таких видів рухової активності, які забезпечать досягнення належного рівня культури здоров'я населення в соціально-економічних умовах, що склались у певному регіоні.

Принцип доцільної відповідності передбачає наявність збалансованої і доречної відповідності форм, методів, засобів управлінської діяльності, і зміст яких має відповідати рівню управління (регіональному, місцевому), його організаційній структурі. Така збалансованість дозволить конкретизувати змістові аспекти управлінської діяльності відповідного рівня, зробити її більш ефективною, стимулювати особистісну відповідальність за її результати.

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ЦЬОМУ НАПРЯМІ

Подальші наукові пошуки можуть бути спрямовані на розробку механізмів державного управління

фізичною культурою та спортом на регіональному рівні.

Література:

1. Адміністративне право України: [підруч.] / Ю.П. Битяк, В.М. Гаращук, О.В. Дьяченко та ін.; За ред. Ю.П. Битяка. — К.: Юрінком Інтер, 2007. — 544 с.
2. Братковський М.П. Децентралізація публічної влади в Україні: проблеми та перспективи / М.П. Братковський // Держава та регіони. Серія: Державне управління. — 2010. — № 4. — С. 109—112.
3. Гасюк І.Л. Державне управління фізичною культурою та спортом: стан та перспективи розвитку: [монографія] / І.Л. Гасюк. — Х.: ПП Балюк І. Б., 2011. — 432 с.
4. Гасюк І.Л. Підходи до дослідження системи державного управління розвитком фізичної культури і спорту / І.Л. Гасюк // Державне управління та місцеве самоврядування: зб. наук. пр. — Дніпропетровськ: Вид-во ДРІДУ НАДУ, 2010. — № 4 (7). — С. 194—206.
5. Дегтярьова І.О. Регіоналізм як чинник децентралізації влади / І.О. Дегтярьова // Державне управління та місцеве самоврядування. — 2009. — № 3 (3). — С. 32—36.
6. Державне управління регіональним розвитком України: [моногр.] / За заг. ред. В.Є. Воротіна, Я.А. Жаліла. — К.: НІСД, 2010. — 288 с.
7. Дульщиків Ю.С. Региональная политика и управление: [моногр.] / Ю.С. Дульщиків. — М.: Изд-во РАГС, 2011. — 257 с.
8. Іжа М.М. Система регіонального управління: світовий досвід і Україна: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д. політ. наук: спец. 23.00.02 "Політичні інститути та процеси" / М. Іжа. — Київ, 2011. — 37 с.
9. Куделко В.Е. Організація і технологія управління фізичною культурою та спортом у системі районного територіально-адміністративного утворення: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня к. фіз. вих.: спец. 24.00.02. "Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення" / В.Е. Куделко. — Харків, 2005. — 20 с.
10. Кузьменко О.О. Сучасний стан державного управління фізичною культурою й спортом в Україні та Європі / О.О. Кузьменко // Держава та регіони. Серія: Державне управління. — 2011. — № 3. — С. 36—41.
11. Мічуда Ю.П. Функціонування та розвиток сфери фізичної культури і спорту в умовах ринку: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д. фіз. вих.: спец. 24.00.02 "Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення" / Ю.П. Мічуда. — Київ, 2008. — 39 с.
12. Пикулькин А.В. Система государственного управления: [учебн. для ву-зов; 2-е изд., перераб. и доп] / А.В. Пикулькин. — М.: Юнити-Дана, 2000. — 399 с.
13. Рєпкіна Ю.М. Адміністративно-правові основи регулювання фізичної культури і спорту: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 "Теорія управління; адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право" / Ю.М. Рєпкіна. — Київ, 2010. — 19 с.
14. Стеценко Т.О. Управління регіональною економікою: [навч. посіб.] / Т.О. Стеценко, О.П. Тищенко. — К.: КНЕУ, 2009. — 471 с.
15. Ярова Н.Г. Організаційно-правове регулювання в галузі спорту України: автореф. дис. на здобуття наук. сту-

пеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 "Теорія управління; адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право" / Н.Г. Ярова. — Ірпінь, 2009. — 20 с.

References:

1. Bytiak, Yu.P., Haraschuk, V.M., D'iachenko (2007), Administratyvne pravo Ukrainy [Administrative law of Ukraine], Yurinkom Inter, Kyiv, Ukraine.
2. Bratkovs'kyj, M.P. (2010), "Decentralization of public authorities in Ukraine: problems and prospects", Derzhava ta rehiony. Serii: Derzhavne upravlinnia., vol. 4, pp. 109—112.
3. Hasiuk, I.L. (2012), Derzhavne upravlinnia fizychnoiu kul'turoiu ta sportom: stan ta perspektyvy rozvytku [State administration physical culture and sports: a condition and prospects of development], Khmel'nyts'kyj PP Baliuk I.B.
4. Hasiuk, I.L. (2010) "Approaches to the study of the system of public administration for the development of physical culture and sports", Derzhavne upravlinnia ta mistseve samovriaduvannia, vol. 4 (7), pp. 194—206.
5. Dehtiar'ova, I.O. (2009) "Regionalism as a factor of power decentralization", Derzhavne upravlinnia ta mistseve samovriaduvannia, vol. 3 (3), pp. 23—36.
6. Vorotina, V.Ye., Zhalila, Ya.A. (2010), Derzhavne upravlinnia rehional'nym rozvytkom Ukrainy [State management of regional development of Ukraine], NISD Kyiv, Ukraine.
7. Dul'schikov, Yu.S., (2011), Rehyonal'naia polityka y upravlenye [Regional policy and management], Moskva, RAHS, Rosiia.
8. Izha M.M., (2011), A system of regional governance: world practice and Ukraine: Ph.D. Thesis, Political institutes and processes, Kiev, Ukraine.
9. Kudelko, V.E., (2005), Organization and technology of the Department of physical culture and sports in the system of the district administrative-territorial formation, Ph.D. Thesis, Physical culture, physical education of different population groups, Kharkiv, Ukraine.
10. Kuz'menko, O.O., (2011), "Modern state of the state administration physical culture and sports in Ukraine and Europe", Derzhava ta rehiony. Serii: Derzhavne upravlinnia, vol. 3, pp. 36—41.
11. Michuda, Yu.P., (2008), Functioning and development of the sphere of physical culture and sports in the market, Ph.D. Thesis, Physical culture, physical education of different population groups, Kiev, Ukraine.
12. Pykul'kyn, A.V., (2000), Systema hosudarstvennoho upravleniya [The system of state management], Moskva, yunyty-dana, Rosiia.
13. Riepkina, Yu.M., (2010), The administrative and legal framework for the regulation of physical culture and sports, Theory of administration; administrative law and process; financial law; informational law, Ph.D. Thesis, Kyiv, Ukraine.
14. Stetsenko, T.O., (2009), Upravlinnia rehional'noiu ekonomikoiu [Management of regional economy], Kyiv, KNEU, Ukraina.
15. Yarova, N.H., (2009), Organizational-legal regulation in the field of sports of Ukraine, Theory of administration; administrative law and process; financial law; informational law", Ph.D. Thesis, Irpin', Ukraina.

Стаття надійшла до редакції 11.11.2013 р.